1 **זְעִירִי אָמַר**, לא רק באיסורי נזיר התחדש שהיתר מצטרף לאיסור,
2 אלא **אַף** בדין **שְׁאוֹר** שאסור **בְּ'כָל תַּקְטִירוּ'** על המזבח נאמר
3 שהיתר מצטרף לאיסור, ולכן אם הקטיר חצי זית שאור וחצי זית
4 מצה עמו, לוקה.
5 שואלת הגמרא: **כְּמַאן** – כדעת מי נאמרו דברי זעירי, **כְּרַבִּי אֶלְעָזָר**
6 **דְּדָרֵישׁ** את התיבה **'כָּל'**, ולכן גם כאן הוא דורש מהאמור (ויקרא ב
7 יא) 'כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַה'' שהיתר
8 מצטרף לאיסור בהקטרת שאור, **אִי הָכִי** – אם כך היה לזעירי
9 לומר שֶׁלְּעָנְיַן חָמֵץ בפסח **נַמִּי** היתר מצטרף לאיסור, שהרי גם שם
10 נאמר (שמות יב ב) 'כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ' ודורש רבי אלעזר
11 מתיבת 'כל' שהיתר מצטרף לאיסור באיסור חמץ בפסח.
12 משיבה הגמרא: **אֵין הָכִי נַמִּי** – אכן זעירי סובר שגם
13 בדין חמץ בפסח היתר מצטרף לאיסור, **אֶלָּא** הטעם שנקט דין
14 הקטרת שאור דוקא **לְאַפּוֹקֵי מֵאַבָּיֵי** – להוציא מדעתו של אביי
15 **דְּאָמַר** שֶׁיֵּשׁ **הַקְטָרָה בְּפָחוֹת מִכַּזַּיִת** ולדעתו המקטיר חצי זית שאור
16 בפני עצמו לוקה גם כאשר אין מעורב בו דבר, **קָא מַשְׁמַע לָן** זעירי
17 שלא כן, אלא **אֵין הַקְטָרָה בְּפָחוֹת מִכַּזַּיִת** ולכן רק כשצירף עמו חצי
18 זית מצה לוקה משום שהיתר מצטרף לאיסור.
19 הגמרא דנה בדברי רבי יוחנן שבכל האיסורים שבתורה אין היתר
20 מצטרף לאיסור: **יָתִיב** – ישב **רַב דִּימִי, וְקָאָמַר לָהּ לְהָא שְׁמַעְתָּא** –
21 ושנה את המימרא של רבי יוחנן, **אֵיתֵיבֵיהּ אַבַּיֵי** – הקשה אביי על
22 דבריו, שנינו במשנה (טבול יום פ"ב מ"ג) **הַמַּקָּפָה** [–תבשיל קפוי ועב
23 –סמיך] כמו דייסא] **שֶׁל תְּרוּמָה, וְהַשּׁוּם וְהַשֶּׁמֶן** הנתונים בו לתבלין
24 הם **שֶׁל חוּלִּין** ומעורבים בתבשיל היטב עד שאינם ניכרים בו, **וְנָגַע**
25 **טְבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָן** – במקצת התבשיל, **פָּסַל אֶת כּוּלָּן** – את כל
26 התבשיל, כיון שהמקפה היא העיקר והחולין בטלים בה, אבל אם
27 היתה **הַמַּקָּפָה שֶׁל חוּלִּין, וְהַשּׁוּם וְהַשֶּׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה** הן, ונמצא
28 שהרוב הוא חולין והמיעוט הוא תרומה, **וְנָגַע טְבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָן,**
29 **לֹא פָּסַל אֶלָּא מְקוֹם מַגָּעוֹ**, אבל שאר המקפה לא נפסלה.[א] **וְהַוֵינַן בָּהּ**
30 – ונשאו ונתנו בישיבה בדברי המשנה, ושאלו **מְקוֹם מַגָּעוֹ אַמַּאי**
31 **פָּסוּל** – מדוע מקום מגעו נפסל, והלא השום והשמן של התרומה
32 בטלו ברוב המקפה שהיא חולין, ונמצא שגם המקום שבו נגע
33 חולין הוא, **וְאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מַה טַּעַם** שמקום
34 מגעו פסול, **הוֹאִיל וְזָר לוֹקֶה עָלֶיהָ בְּכַזַּיִת** – כיון שזר שיאכל כזית
35 ממקפה זו יתחייב מלקות כדין זר שאכל כזית תרומה, והיינו משום
36 שמן התורה אין התרומה בטלה ברוב, וכיון שיש על המקפה שם
37 תרומה לענין חיוב מלקות לזר האוכלה, על כן גם לענין טומאה
38 יש עליה שם תרומה, ולכן פוסל אותה טבול יום במגעו. ומסיים
39 אביי את קושייתו על רב דימי, והלא יש לשאול **מַאי טַעֲמֵיהּ** – מהו
40 טעמו של רבי יוחנן שזר שאכל כזית ממקפה זו לוקה מחמת לאו
41 של 'זרות', והלא לא אכל כזית מן התרומה, שהרי התרומה היא
42 רק חלק מועט מהמקפה, ואמנם שאינה בטלה בחולין, אך מכל
43 מקום כדי ללקות צריך לאכול כזית שלם מהתרומה,

אגרות קודש

ב"ה, כ"ה תשרי, תש"כ
ברוקלין.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הכי ארוך נתקבל ז"ע מכתבו מכ"ח אלול (שכנראה הלך בדואר הרגיל).

ובמ"ש אודות סדר זמנים שלו, מובן שצריך תקון מעיקרא, כוונתי פשוטה, שיתחיל להרבות בלימוד התורה בפועל, ומובטחים רז"ל על דבריהם ופס"ד, שהמקיים את התורה מעוני (בזמן) סופה לקיימה מעושר (בזמן). והרי מובן זה ג"כ מדברי רז"ל במשנתם, שכל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, שהודגש בזה הענין **דעול** תורה דוקא, ולא כשיש הרבה זמן והרבה חשק וכו' והאריכות בזה אך למותר.

תקותי ששומר על שלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים וכן שומר הקביעות בלימוד תורת החסידות שמזכיר נוסף על הלימוד ביום הש"ק, ובפרט ע"פ המבואר בכתבי האריז"ל שאז בש"ק ההכרח בלימוד פנימיות התורה (שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות).

ולהודעתו ממצב זוגתו תחי', השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחו"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

נ.ב.

תקותי, אף שאינו מזכיר עד"ז, שזוגתו תחי' מנצלת כשרונותי' להפצת היהדות המסורתית וענייני' ובפרט בשטח החינוך שחוננה בזה מהשגחה העליונה בכשרון מיוחד כפי שראתה בפועל בעבר.

לָאו – האם אין זה **מְשׁוּם דְּהֵיתֵר מִצְטָרֵף לְאִיסּוּר** ומצטרפין החולין להשלים את שיעור התרומה ולוקה על כזית משניהם יחד, ונמצא שמוכח מכאן שהיתר מצטרף לאיסור גם בשאר איסורים שבתורה.

דוחה הגמרא: **אָמַר** לֵיהּ רב דימי **לָא, מַאי כַּזַּיִת** שאמרו שזר לוקה על אבילה בשיעור זה מהמקפה, מדובר באופן **דְּאִיכָּא** בתבשיל כמות תרומה כזו שאם יאכל ממנו ימצא שאכל **כַּזַּיִת** שלם מהתרומה **לבדה כְּבֵרִי** - בשיעור זמן של **אֲכִילַת 'פְּרָס'** [שהוא שיעור ארבע ביצים], והדין הוא שהשוהה באכילת כזית איסור ולא היה מתחילת האכילה עד סופה יותר מזמן של אכילת 'פרס' הרי הוא כאילו אכל את כל הכזית בבת אחת ולוקה, ולכן לוקה על כזית באכילתו, דהיינו מהתרומה לבדה, ולא מפני שהיתר מצטרף לאיסור.

חזר אביי ושאל לרב דימי, **וַאֲכִילַת** כזית מאכל בשיעור זמן של **פְּרָס**, האם **דְּאוֹרַיְיתָא הִיא** - מן התורה היא שמצטרפת ונחשבת לאכילה אחת, שאתה אומר שלוקים עליה. **אָמַר** לֵיהּ רב דימי, **אִין** – כן, מן התורה הוא.

חזר אביי והקשה לרב דימי, **אִי הָכִי** – אם כדבריך שמן התורה אכילה ארוכה של כזית מצטרפת אף אם היתה בשיעור של אכילת פרס, קשה, **אַמַּאי פְּלִיגִי רַבָּנָן עֲלֵיהּ** – מדוע חולקים חכמים על דְּבריו של **רַבִּי אֶלְעָזָר** שאמר **בְּכוּתָּח הַבָּבְלִי** שהאוכלו בפסח לוקה משום איסור תערובת חמץ, שלדבריהם אינו לוקה, הלא גם לדבריהם יש לו ללקות משום שיש בו כזית חמץ מעורב, ואף שלא אכלו בבת אחת, הלא אכלו בשיעור של כדי אכילת פרס.

אָמַר לֵיהּ רב דימי לאביי, **הַנַּח לְכוּתָּח הַבָּבְלִי** ואל תקשה ממנו, מכיון **דְּלֵיכָּא** – שאין בו כמות חמץ גדולה כל כך עד כדי שהאוכל מהכותח יעלה בידו שאכל **כַּזַּיִת** מהחמץ לבדו **כְּבֵרִי** – בשיעור של **אֲכִילַת פְּרָס**, שהרי ממה נפשך, **אִי** – אם מדובר **דְּקָא שָׁרֵיף לֵיהּ מִישָׁרָף** – שגמעו כמות שהוא, ואז באמת גמע כזית מהחמץ בכדי אכילת פרס, הרי **בָּטְלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם**, שאין זו דרך אכילת בני אדם לגמעו כך מחמת חריפותו, ואם עשה כן אין זו דרך אכילה להתחייב עליה, **וְאִי מִישְׁטַר קָא שָׁטַר** – ואם טיבל בכותח כדרכו, **לָא מַשְׁבַּחַת** – לא תמצא שאכל **כַּזַּיִת כְּבֵרֵי אֲכִילַת פְּרָס**, ולכן אין לחייבו.

קושיא נוספת על דברי רב דימי: **אִיתְיְבֵיהּ** אביי לרב דימי, שנינו בברייתא **שְׁתֵּי קוּפּוֹת** גדולות של תבואת דגן, ובתוכן תבואה, **אַחַת** של **תְּרוּמָה וְאַחַת** של **חוּלִּין, וְלִפְנֵיהֶן** מונחות **שְׁתֵּי סְאִין** – שתי כמויות של סאה [מדה קטנה של תבואה], **אַחַת** של **חוּלִּין וְאַחַת** של **תְּרוּמָה, וְנָפְלוּ אֵלּוּ לְתוֹךְ אֵלּוּ**, הסאין לתוך הקופות, ואין ידוע האם החולין נפלו לתוך התרומה והתרומה לתוך החולין, או ההיפך, **שְׁנֵיהֶן מוּתָּרִין**, הקופה של תרומה מותרת לכהנים והקופה של חולין מותרת אף לזרים, לפי **שֶׁאֲנִי** תולה להקל, **וְאוֹמֵר** שהחוּלִּין **לְתוֹךְ חוּלִּין נָפְלוּ, וְהַתְּרוּמָה לְתוֹךְ תְּרוּמָה נָפְלָה. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ** שאכילה ארוכה של **כַּזַּיִת כְּבֵרֵי** – בשיעור זמן של **אֲכִילַת פְּרָס (אסור)** [**דְּאוֹרַיְיתָא**] היא שמצטרפת ונחשבת אכילה אחת, **אַמַּאי אֲמְרִינַן 'שֶׁאֲנִי אוֹמֵר** שנפלו חולין לחולין ותרומה לתרומה' ומקילים באיסור תורה,

מוּתָּרוֹת, כלומר, שתי הקדרות נשארות בהיתרן, שקדירת התרומה מותרת לכהנים וקדירת החולין מותרת אף לזרים, לפי **שֶׁאֲנִי** תולה להקל, **וְאוֹמֵר** שהחוּלִּין **לְתוֹךְ חוּלִּין נָפְלוּ, וּתְרוּמָה לְתוֹךְ תְּרוּמָה נָפְלָה. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ** שמה שאכילת **כַּזַּיִת כְּבֵרֵי** – בשיעור זמן של **אֲכִילַת פְּרָס, דְּאוֹרַיְיתָא** היא שמצטרפת ונחשבת אכילה אחת, **אַמַּאי אֲמְרִינַן 'שֶׁאֲנִי אוֹמֵר** חולין לתוך חולין נפלו ותרומה לתוך תרומה נפלה', ומקילים באיסור תורה שיש בו עונש מיתה, הרי אם היה ידוע בודאי שהתבלין תרומה נפל לתוך התבשיל של החולין, היה זר שאכל את התערובת חייב מיתה [אם אכל כזית מהתרומה בכדי אכילת פרס], ואיך שייך להקל בספיקו ולתלות שחולין לתוך חולין נפלו, אלא על כרחך שכזית בכדי אכילת פרס אינו מצטרף מן התורה לאכילה אחת, ולכן גם אם היה ידוע בבירור שהתבלין תרומה נפל לתוך התבשיל חולין לא היה זר האוכל את התבשיל מתחייב מיתה, ולכן מקילים בספיקו ותולים שתרומה לתוך תרומה נפלה, וחולין לתוך חולין נפלו.

דוחה רב דימי את קושייתו של אביי ואומר, **אֶלָּא מַאי** – לדבריך שאכילת כזית בכדי אכילת פרס אינה מן התורה, אם כן הטעם שזר לוקה על אכילת המקפה של חולין שיש בה שום ושמן של תרומה, כאמור לעיל, הוא משום שגם בשאר איסורי תורה היֵתֵר **מִצְטָרֵף לְאִיסּוּר**, אם כן גם לדבריך יקשה **אַמַּאי אֲמְרִינַן 'שֶׁאֲנִי אוֹמֵר** שנפלו חולין לחולין ותרומה לתרומה', הרי גם לדעתך אם היה ברור לנו שתרומה נפלה לשל חולין יתחייב זר האוכל מהחולין מיתה, שהרי היתר מצטרף לאיסור, ואיך מקילים בספק איסור תורה, **אֶלָּא** בין לדעתי ובין לדעתך **הַנַּח תַּבְלִין לְתִרוּמַת תַּבְלִין** ואל תקשה ממנה, משום **שְׁדִרְבָּנָן הִיא** ומן התורה אינה תרומה, שהרי אין חיוב תרומה מן התורה אלא בדגן תירוש ויצהר, ולכן הקילו בה.

קושיא נוספת על דברי רב דימי: **אִיתְיְבֵיהּ** אביי לרב דימי, שנינו בברייתא **שְׁתֵּי קוּפּוֹת** גדולות של תבואת דגן, ובתוכן תבואה, **אַחַת** של **תְּרוּמָה וַאֲחַת** של **חוּלִּין, וְלִפְנֵיהֶן** מונחות **שְׁתֵּי סְאִין** – שתי כמויות של סאה [מדה קטנה של תבואה], **אַחַת** של **חוּלִּין וְאַחַת** של **תְּרוּמָה, וְנָפְלוּ אֵלּוּ לְתוֹךְ אֵלּוּ**, הסאין לתוך הקופות, ואין ידוע האם החולין נפלו לתוך החולין והתרומה לתוך התרומה, או ההיפך, **שְׁנֵיהֶן מוּתָּרִין**, הקופה של תרומה מותרת לכהנים והקופה של חולין מותרת אף לזרים, לפי **שֶׁאֲנִי** תולה להקל, **וְאוֹמֵר** שהחוּלִּין **לְתוֹךְ חוּלִּין נָפְלוּ, וְהַתְּרוּמָה לְתוֹךְ תְּרוּמָה נָפְלָה. וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ** שאכילה ארוכה של **כַּזַּיִת כְּבֵרֵי** – בשיעור זמן של **אֲכִילַת פְּרָס (אסור)** [**דְּאוֹרַיְיתָא**] היא שמצטרפת ונחשבת אכילה אחת, **אַמַּאי אֲמְרִינַן 'שֶׁאֲנִי אוֹמֵר** שנפלו חולין לחולין ותרומה לתרומה' ומקילים באיסור תורה,

---

אגרות קודש

ב"ה, ערב חה"ס תשרי, תש"כ

ברוקלין.

למסור לכל אנ"ש בתוככי כל ישראל ברכות זמן שמחתנו, ובהתחלתו מבצע ארבע מינים באופן דופרצת לכל ארבע הסוגים דבני ישראל, לאחד אותם ולהלהיבם לתורה ומצות ופנימיותם, כהוראת רבן של כל ישראל הבעש"ט, שנכנסנו בשנת המאתים להילולא שלו, ויפוצו מעינותיו חוצה וייתי מר מלכא משיחא. חג שמח ולבשורות משמחות,

מנחם שניאורסאהן